

The second is a whole software training complex with the ability to perform homework directly in the textbook, video examples of the correct implementation of laboratory work, audio clips for setting pronunciation when learning foreign languages and other multimedia components. Also, in similar software complexes, the possibilities of including them in the local network of a class or school are implemented so that the teacher can control the process of doing exercises by each student or give group tasks.

An electronic library is an ordered collection of diverse electronic documents (including books, magazines) equipped with navigation and search tools. Can be a website where various texts gradually accumulate (more often literary, but also scientific and any other, up to computer programs) and media files, each of which it is self-sufficient and at any moment can be claimed by the reader. Digital libraries can be universal, striving for the widest selection of material (like the Maxim Moshkov Library or Librusek), and more specialized, like the Fundamental Electronic Library. An open license is a contract, a peculiar way of an author to bring his work to the maximum number of users. Permission to use the work without additional agreements on certain conditions and with certain restrictions indicated directly in this license.

Mobile learning is any learning activity in which predominantly or portable devices are exclusively used – telephones, smartphones, tablets, sometimes laptops and the like, but not ordinary desktop computers. Using students' mobile capabilities, the mobile learning system can solve the following educational problems:

- transfer of administrative information to students (timetable, tuition fees, etc.);
- personal media library of electronic educational resources, work with educational content (textbooks, reference books, dictionaries, audiovisual information);
- organization of trainings using training programs, search engines and Internet resources, the collective interaction of students and teachers, additional services (global positioning system, etc.);

A university is a system mechanism of compact management, and a digital school in a region is a global territorial system of hundreds of educational organizations in a single management by the region through a network of municipal clusters. So far, digital schools are separate pilot schools that have begun to introduce digital services and educational resources.

It can be argued that we are currently building a digital education system, and this is a very important and high-tech process, based, inter alia, on new ICTs that provide technological solutions for new education and, of course, enable educational innovations to be implemented. It is important that the pedagogical community in this process perceives new ICTs in education not as a spectator, but as a creative community of like-minded creators. At the same time, the risk factor is obvious – the staff unpreparedness of teachers for the introduction of digital education, which can both strengthen its pace and slow them down severely.

References

1. Андреев А.А. Роль и проблемы преподавателя в среде e-Learning / А.А. Андреев // Высшее образование в России. 2010; Мо 8 - 9: 41 - 44
2. Вартанова Е. Л. Индустрия российских медиа: цифровое будущее: академическая монография / Е. Л. Вартанова, А. В. Вырковский, М. И. Максеенко, С. С. Смирнов. - М.: МедиаМир, 2017. - 160 с.
3. Крамаренко Н.С., Квашин А.Ю. Психологические и организационные аспекты введения цифрового образования, или как внедрение инноваций не превратить в «цифровой колхоз» // Вестник Московского государственного областного университета. 2017. №4. с. 1-16. - (<http://www.vestnik-mgou.ru>)

УДК – 37.013.42

Халитова И. Р.

п.ғ.д., профессор Абай ат. Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Атемкулова Н.

п.ғ.к., қауымдасқан профессор Абай ат. Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Алматы, Қазақстан.

ӘЛЕУМЕТТІК- ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖҰМЫСТА ЗАМАНАУИ АТА-АНАЛАРДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ЕСКЕРУ МӘСЕЛЕСІ

Аннотация: Мақалада әлеуметтік педагогтің ата-аналармен жұмысы қарастырылады. Мұнда көтерілген басты мәселе- заманауи ата-аналардың ерекшеліктері және олардың педагогикалық білімін көтеруді ұйымдастыру. Авторлар заманауи ата-аналардың ерекшеліктерін көрсеткен, олардың

педагогикалық білімін көтерудің мазмұны, формалары, амалдарын қарастырады. Сонымен қатар бұл міндетті әлеуметтік педагог пен мектеп психологіне жүктеуді ұсынады.

Тірек сөздер. Ата-аналар, педагогикалық білім, форма, мазмұн, амалдар, әлеуметтік педагогтің жұмысы.

Аннотация: В статье рассматривается работы социального педагога с родителями. Проблема которая поднимается в статье- это особенности современных родителей и организация педагогического образования их. Авторы, показывают особенности современных родителей предлагаются примерное содержание и формы, способы организация работы. Вместе с тем возлагать осуществление данной работы школьному психологу и социальному педагогу.

Ключевые слова. Родители, педагогическое образования, формы, содержание, способы, работа социального педагога.

Abstract: The article deals with the work of a social pedagogue with parents. The problem that is raised in the article is the features of modern parents and the organization of their pedagogical education. The authors, showing the features of modern parents, offer exemplary content and forms, ways of organizing work. At the same time, the implementation of this work should be entrusted to the school psychologist and social pedagogue.

Keywords. Parents, pedagogical education, forms, content, methods, work of a social teacher.

Мектептегі әлеуметтік- педагогикалық жұмыстың аса маңызды құрамды бөлігі ата-аналармен жұмыс. Бұл екі бағытта іске асады: біріншісі, жалпы оқушылардың ата-аналарымен жұмыс; екіншісі, мектеп психолгі мен әлеуметтік педагогтің ерекше тіркеуінде тұрған балалар және отбасылармен жұмыс. Қазіргі мектеп оқушыларының ата-аналарының педагогикалық, психологиялық сауатын ашу, білімін көтеру мақсатында олармен арнайы жұмыс ұйымдастыру заман талабы ретінде сұранып тұр. Оның себебін педагог, психолог ғалымдардың зерттеулеріне сүйеніп келтірдік. Осыған орай ақылы, ақысыз әр түрлі тренингтер, клубтар, семинарлар баошылық. Бірақ көптеген ата-аналардың оларға баруға материалдақ жағдайы көтермесе, көпшілігінің уақыты тығыз. Бірақ та, ата-аналарды спуаттандыру мәселесін заман талабы ретінде қарау керек. Өйткені, алдымен олар өз балаларына тілм-тәрбие үлгісі болуы, тағы бір жақтан өзін, баланы, мұғалімді стрестерден сақтауын көздеу керек.

Біздің осы мақалада ұсынып отырған басты пікіріміз жалпы ата-аналарды соның ішінде мектепте оқитын балалары барларының педагогикалық психологиялық сауатн ашу, білімін көтеруге назар аударатын уақыт жетті.

Бұл мәселені түбегейлі шешудің бір ден-бір жолы мектепте ата-аналарың сауатын ашу, білімін көтеру шараларын ұйымдастыру. Мұнда семинар, дәріс оқу, ақыл-кеңес беруді аудио-видео, мультимедия т.б. технологиялармен қабыстырып, көпшілігін тренингтер түрінде ұйымдасмтыру. Егер бұған балаларды қоса тартса-істің нәтижелі боларына сенеміз.

Бала тәрбиесіндегі ата-ананың атқаратын қызметі, міндеттері жайлы отбасы тәрбиесіне арналған еңбектерде, Қазақстан Республикасының «Неке және отбасы туралы» [1] Заңда айтылады, бірақ та ата-ананың басындағы мәселелер, олардың баланы тәрбиелей алу мүмкіндіктері, жалпы айтқанда ата-аналар мәселесіне жекелеп арналған ғылыми-педагогикалық, психологиялық материалдардың жеткіліксіз екені байқалды. Отбасы және ондағы бала тәрбиесу туралы айтудан бұрын бүгінгі ата-аналар қандай, олардың баланы заман талабына сәйкес тәрбиелеуге барлығының іб бірдей өресі жете ме, олар бұрын қандай еді қазір қандай? Заман өзгерді бала өзгерді ата-ана қалай өзгерді-деген секілді көптеген мәселелердің жауабын іздеу заманадағы жаңа ғылым саласы әлеуметтік педагогика, педагогика, психология тұрғысынан зерттеу қажеттігі туындап отыр. Жалпы ата-аналар туралы отбасы педагогикасына байланысты еңбектерде айтылғанымен, оның жеткіліксіз екені көзкөрінеу.

Отбасы тәрбиесі педагогикалық оқулықтарда, отбасы педагогикасына қатысты еңбектерде айтылады. Әлеуметтік педагогтың отбасымен жұмысы, оқушылар арасындағы девиантты, делинквентті қылықтар мен суицидтің алдын алуға байланысты дәрістер оқу барысында қазіргі заман отбасы тәрбиесі туралы айтқанда осы күнгі ата-аналардың ерекшеліктері көрініс берді. Атап айтсақ, Ж.Х. Степанян[2], отбасы тәрбиесінің әлеуметтік жағдайына байланысты қиыншылықтарды А.Панфилова [3] белгілеген, т.б. еңбектерінде ата-аналардың психологиялық, әлеуметтік-педагогикалық сипаттамалар жеткіксіз берілген. Бұл мәселені көтерудегі себеп осы күндері ата-аналарға бала тәрбиесіне байланысты нұсқаулар беріп, ақыл-кеңестер беруден бұрын оларды танып-білу қажеттігі туындауда.

Өткен дәуір ата-аналарының көпшілігі өздерінің ата-аналарынан мына сөзді естіп өскендер, олар баланы мектепке оқуға бергенде мұғалімдерге «баламның еті сіздікі, сүйегі біздікі»-деп, сөздің астары «оқыту барысында баланы аямаңыз, білсін, оқысын» дегені. Ол кезде де мектепте балаларға ізгілікті қарым-қатынас болуы –маңызды ұстанымдардың бірі болған. Қазір де солай. Бірақ замнауи ата-ана басқа, әрине мұғалім де, бала да басқа. Бұл жерде қазіргі ата-аналар туралы айтпақшымыз.

Ата-аналарды түсінуге болады: өз баласын өжет болып өссін дейтін шығар. Бұл жерде баланың туа біткен болмысының да орны бар. Айтайын дегенім 21 ғасыр ата-аналары туралы материал іздегенімде көргенім ылғый да баланы ата-ана қалай тәрбиелеу керек-деген мәселеге байланысты ақыл-кеңес өте көп, әрі олар баяғы кеңес дәуіріндегі әңгімелер. Әрине олар дұрыс. Бірақ қазіргі ата-аналар қабылдай алмайды. Қазіргі заман ата-анасы қандай? Бұрынғы ата-аналардан қандай айырмашылығы бар? Олар неге басқыншы(агрессия) мінезге жақын? [4]

Осыған орай ғылыми педагогикалық, психологиялық зерттеулер жоқтың қасы. Ресейлік ғалымдардың мақаласы мен баянадамалары ғана бар, ол да-аз. Қазақстандық психолог, педагог ғалымдардың еңбектерін көре алмадым. Қазіргі ата-аналардың әлеуметтік жағдайына қатысты материалдар бар бірақ аз.

Бұл тақырыпты көтеріп отырғандағы себеп, қазіргі заманауи ата-аналардың психологиялық, әлеуметтік педагогикалық басқа да ерекшеліктерін танып білген соң ғана оларға заманға сай, олардың санасына қонымды ақыл- кеңестер бере алатын жол табылып қалар. Іздену нәтижесінде тапқан қазіргі ата-аналар ерекшеліктерінің кейбірлеріне тоқталамыз:

Қазіргі заман ата-аналардың ерекшеліктерін зерттеуші психолог мынадай типтерге бөліп қарастырады [5] қашықтан оқу мектебінің психодогі мен педагогтері 1000 ата-ананы зерттеп олардың ерекшеліктерін анықтап, бес түрлі сипаттама берген.

Бірінші, ата-аналардың 33% формалды, баланың бағасын тексереді, тапсырманы орындауын тексереді, керек болса қосымша оқытады, өздері қатыспайды, айталық ҰБТ кезінде.

Екінші, балаға еркіндік береді, 23% олар үшін жақсы баға маңызды емес, баланың өз қызығуларын табуын қалайды, практикалық біліктері қалыптасқаны маңызды., олар бала тәрбиесіне ойлы жуықтамайды.

Үшінші, болашақ мамандық таңдауда, баланың ерекшеліктерін ескереді, 16% балаға бар жақсылық жасау, тәрбиеде қателеспеді ойлайды. Олар- бақылау және қолдау амалдарын қолданады.

Төртінші, бала үшін барлығын өзі шешеді, тәртіп және қадағалау маңызды. Олар не болса да барлығына мектеп жауап береді, бала өзі кінәлі-деп санайды 15%. Бұл ата-аналар Олар баласын қалай оқытуды өзіміз білеміз, жақсы жұмысы болса болы-дейді.

Бесінші, 13%, бағаны, білімін ұйымдамайды, мектеп жауапты демейді, олар мектепте беретін білім жеткіліксіз, керексіз мәліметтер көп-дейді. Олардың балалары жақсы оқиды, ұстаздарға талап қояды, олардың баласын жақсылап оқытулары керек-дейді.

Осы және басақа да еңбектерді зерттеуден қазіргі ата-аналардың олқы тұсы анықталды: оларда бала тәрбиесіне құлшыныстың кемдігі не жоқтығы. Олар өз міндетін басқа біреуге арта салады, отбасы қарым-қатынасы ретсіз, бала тәрбиесінде ұрпақ сабақтастығы жеткіліксіз; баланың оқуына көмектесу жолдарын біле бермейді, баламен қарым-қатынас дағдылары жеткіліксіз; бала психологиясы және оған жуықтау амалдарынан хабарсыз. Олар өз балаларын үйде қандай болса, мектепте де сондай деп ойлайды. Ата-ана назарының тапшылығы, өзара түсінбеушілік, баламен арада эмоционалды байланыс жетпейді. Балаға қарауға уақыт жоқ. Көпшілік ата-аналар мектепті, мұғалімді, баланы білеміз-деп ойлайды [6].

Ата-аналардың әлеуметтік-педагогикалық, психологиялық, сауатын ашуды жіті қолға алатын уақыт жеткенін көрсетеді. Олардың уақыты тығыз, көп жұмыс істейді, бала үшін жақсы өмір сүруге ұмтылады, бірақ өз баласын мұғалімнен артық білмейді; Баланың қамын ойлағаны соншалықты, тіпті невроз көрініс береді. Гуркина С.В. осыған орай көптеген мәселелер отбасы мүшелері, ата-аналардың психологиялық сауатсыздығынан болатынын атап айтқан [7].

Ата-аналардың шағын тобымен болған әңгімеде, олардың телефон арқылы нені жиі көретінін, қандай мәліметтерге мән беретінін сұрағанымызда олар, алдымен фейзбук пен инстограмнан таныстары жайлы мәліметтер, әндер тыңдау, балалар денсаулығына қатысты материалдарды көретінін айтты. Бірқатары балаларының сыныптастарының ата-аналарымен пікір алмасатынын айтты. Бірақ баланың сабағына көмектесу, тәрбиелеуге қатысты материалдар қарайтыны айтылмады. Бірқатар ата-аналар психологиялық консультация, спорт секциялары керек болғанда қарайтындарын айтқан. Осының өз-ақ бала тәрбиесіне байланысты ата-аналардың қызығуының төмен екенін көрсетеді.

Осыған орай зерттеуші ғалымдардың еңбектеріне сүйене келе мынаны айтуға болады, оларға:

- бала тәрбиесіне қатысты психологиялық, педагогикалық т.б. жолдарын үйрену мүмкіндіктерін қарастыру;
- баланың сабағына көмектесу үшін пән туралы мәліметтерді білуінің жолдарын қарастыруменгеру;
- мұғалімдермен одақтас, әріптес болуды үйрену.
- ұстаздармен сөйлесуде қарым-қатынас мәдениетінің ең қарапайым үлгілерін сақтау-эмоциясын тежеу, дауыс ырғағының қалыпты болуы, кезкелген мәселені сауатты шешу жолдарының бар екенін ұмытпау секілділерге назар аудару.

Заман қалай өзгерсе де ата-ананың балаға деген сүйіспеншілігі қала береді десек те қоғамдағы күн көріс, өмір сүру жағдайлары, еңбектенуі басқа да әлеуметтік ахуалдар көптеген бір-біріме өріліп астарласып кеткен факторлар олардың өзгеруіне алып келді. Сол өзгерістердің кейбірлерін ғана атап өтеміз. Олар мыналар: ізденуге уақыт жоқ не болмаса құлықсыз, жұмыс істеп отбасын баланы қамтамасыз студі ғана ойлайды; кейбір бала үйде басқа да мектепте бір басқа-болатынын аңғармайды; жұмысбастылыққа байланысты баламен қарым-қатынасқа уақыты жетпейді б.а. коммуникация жеткіліксіз; салдарынан баласын тыңғылықты танып-біле алмайды; бала мен ата-ана арасында эмоциялы жылы мәміле орнауы жеткіліксі, оған уақыт тығыздығы себеп; баланың бос уақытын ұйымдастыру ата-аналарға да мектепке де өте күрделі салмақ салады. Баланың бос уақытын ұтымды пайдалануды да олар ата-аналар үйренуі керек. Басқаша айтқанда отбасында бала тәрбиелеу әсіресе қазіргідей қым-қуыт жағдайда айтақаларлықтай білімді қажетсінеді. Осыны ата-аналар санасына жеткізу қиынның қиыны.

Ата-аналардың сауатын ашатын бір ғана мүмкіндік бар ол мектептегі ата-аналармен жұмыс. Бұл мектептің жұмыс жоспарында, әлеуметтік педагогтің, сынып жетекшілердің, психологтің жұмыс жоспарында бар. Ендігі мәселе осыны жүйелі түрде іске асыру. Өртүрлі курстар, тренингтер, семинарлар т.б. ақылы-ақысыз баршылық. Бірақ олар мектеп оқушысының ата-анасына қажетті білім-білік бере алмайды.

Әдебиет:

1. ҚР «Неке және отбасы» тұжырымдамасы.
2. Жанна Хачатуровна Степанян. Проблемы современного семейного воспитания // Образовательный портал «Справочник». — Дата последнего обновления статьи: 03.06.2022. URL https://spravochnick.ru/pedagogika/problemy_sovremennogo_semeynogo_vospitaniya/.
3. Панфилова А. Проблемы семейного воспитания в современной семье. <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-i-trudnosti-semeynogo-vospitaniya-vzglyad-sovremennyh-roditeley/viewer>
4. Отбасылық өмір психологиясы: оқу құралы / Б.К. Каирова, Д.С. Тойымбетова. – Қостанай: ҚМПИ, 2016. – 144 б..
5. Екушевская Г.А. 28 апреля 2022. «Газеты.Ru». Skysmart
6. Психологиялық ағарту жұмыстарының түрлері ... - Hfmusic <https://hfmusic.fr> } kk-kz-14440979
7. Гуркина С.В. Особенности семейного воспитания в современном мире // Гуманитарные научные исследования. 2015. № 11 [Электронный ресурс]. URL: <https://human.snauka.ru/2015/11/13182> (дата обращения: 24.02.2023). «ошибка родителей в том, что они пытаются воспитывать детей, не воспитывая себя!».

Шильдебаева Л.К., Сакенова У.С.

Кызылординский университет имени Коркыт Ата (Кызылорда, Республика Казахстан)
lyazzatk.sh.2007@mail.ru

НАЦИОНАЛЬНОГО КОСТЮМ КАК ИСТОЧНИК ТВОРЧЕСТВА ОБУЧАЮЩИХСЯ

Аннотация. Когда студенты создают новые образцы дизайнерских объектов, национальный костюм становится незаменимым источником вдохновения для авторов. Это способствует появлению совершенно новых креативных решений для начинающих дизайнеров. Авторы провели опрос с целью выявления мнений студентов и магистрантов, ответы на которые помогут усилить мотивацию респондентов к проектной деятельности, возможности для развития творческой активности.

Ключевые слова: одежда, дизайн, анкетирование, творческий, подход, обучающиеся.